

## **Jósika Miklós**

*(Torda, 1794. április 28-Drezda, 1865. február 27.)*

Erdélyi főnemesi családból származott. A kolozsvári gimnáziumban tanult, majd katonának állt. Galíciában, Tirolban és Bécsben szolgált. Ez utóbbi helyen ismerkedett meg Kállay Erzsébettel, egy nyírségi földbirtokos család leányával, akit 1818-ban feleségül vett. Ettől kezdve rövid megszakításoktól eltekintve csaknem húsz éven át a Szabolcs megyei Napkoron élt. Négy gyermekük született, házasságuk azonban nem volt boldog. Jósika nem érezte jól magát a nyírségi urak kisszerű világában, mindig Erdélybe vágyott, felesége viszont Erdélyben nem tudott megszokni, mindig visszavágyott a nyíri homokra. Később el is váltak. Jósika ezután felváltva Erdélyben és Pesten élt.

Első írói sikerét az Abafi című történelmi regényével aratta 1836-ban. Ettől kezdve gyors egymásutánban jelentek meg újabb regényei. A szabadságharc alatt fontos szerepet vállalt, ezért a bukás után menekülnie kellett. Második feleségével, Podmaniczky Júliával Brüsszelben telepedett le. Írói tevékenységét az emigrációban is tovább folytatta. Munkásságának rendkívül fontos szerepe volt a magyar regény fejlődésének történetében.

1864-ben Brüsszelből Drezdába költöztek át. Emlékiratát már ott írta 1864-65-ben. Ez az önéletrajzi műve, sajnos, befejezetlen maradt, de a napkori évtizedekről írt fejezetek érthető elfogultságai ellenére is rendkívül becses adalékok számunkra. Színes és eleven képet rajzolnak a korabeli nyírségi nemesi világról. Napkoron az egykori Kállay-, a későbbi Czukor-, illetve Gyulaházi-féle kastély homlokzatán 1985. május 5-e óta emléktábla hirdeti, hogy 1818 és 1936 között ott élt Jósika Miklós.

Fontosabb művei:

Abafi, 1836; A csehek Magyarországon, 1839; Zrinyi, a költő, 1843; Egy kétemeletes ház Pesten, 1847; Eszther, 1853; Klára és Klári; Várt leány várat nyer, 1865; Emlékirat, 1865.

Lásd még: Csenger.

Irodalom:

Décsi Lajos: Báró Jósika Miklós, 1916.

Radnóti Miklós: Jósika Miklós Bécsben, Jósika Miklós Brüsszelben. Tanulmányok, cikkek.

1956.

Nagy Miklós: Jósika regényei 1850 után. Itk. 1984.

Lekli Béla: Napkor község báró Jósika Miklós emlékiratában. Szabolcs-Szatmár megyei helytörténetírás III IV. Nyh. 1982.

Katona Béla: Jósika Miklós Szabolcsban. Kelet Felől, 1994. 2. sz.

/Katona Béla: Szabolcs-Szatmár-Bereg irodalmi topográfiája, II. Ajaktól Zsurkig Nyíregyháza : Jósika Múzeum. 1996./